

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 13/5 đến 19/5/2013)

- Trung Quốc đơn phương áp đặt lệnh cấm đánh bắt cá trên Biển Đông
- Trung Quốc đưa tàu Ngư chính 311 ra Trường Sa
- Đài Loan tiến hành tập trận trên Biển Đông
- Việt Nam phản đối Lệnh cấm đánh bắt cá của Trung Quốc ở Biển Đông
- Philippines xin lỗi Đài Loan về vụ bắn chết 1 ngư dân
- Nga-Ấn đầu tư mạnh vào dầu khí trên Biển Đông
- Nhật - Brunei tăng cường hợp tác an ninh biển
- Indonesia đề xuất lập hiệp ước ngăn xung đột ở Châu Á

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

32 tàu Trung Quốc chính thức xâm phạm Trường Sa. Vào lúc 16 giờ 45 phút (giờ địa phương) ngày 13/5, tàu cung cấp hậu cần F8138 trong số 32 chiếc của tỉnh Hải Nam (Trung Quốc) đã đến địa điểm đánh cá đầu tiên thuộc vùng biển phía Tây quần đảo Trường Sa của Việt Nam. Đến 17 giờ 20 phút cùng ngày, tàu cung cấp hậu cần F8138 đã thả neo tại 6 độ 01 phút vĩ Bắc, 108 độ 48 phút kinh Đông. Sau khi di chuyển trong vòng 8 ngày (mất khoảng 173 giờ), với hơn 860 hải lý, đội tàu cá 32 chiếc của tỉnh Hải Nam đã đến địa điểm đánh cá này.

Hạm đội Đông Hải của Trung Quốc tập trận tại Biển Đông. Đội tàu thuộc Hạm đội này đang trên đường đến Biển Đông diễn tập, đã vào kênh Bashi lúc 7 giờ sáng ngày 13/5, giờ Bắc Kinh. Kênh Bashi là kênh đường biển quốc tế nối liền Biển Đông và Thái Bình Dương.

Trung Quốc hoàn tất khảo sát trái phép quần đảo Trường Sa. Để thúc đẩy việc xây dựng cơ sở hạ tầng ở cái gọi là “thành phố Tam Sa”, chính quyền tỉnh Hải Nam (Trung Quốc) mới đây đã tổ chức một đoàn khảo sát ngang nhiên tiến hành điều tra một số đảo, bãi đá trong quần đảo Trường Sa. Từ ngày 6 – 14/5, đoàn khảo sát này đã thực hiện hành trình 2.270 hải lý bằng tàu Ngư chính 310 đến khảo sát tại bãi ngầm James và các Đá Chữ Thập, Đá Vành Khăn, Đá Subi, thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam.

Tàu chiến Trung Quốc quấy rối tàu Philippines. Vụ việc xảy ra rạng sáng 16/5, một tàu chiến Trung Quốc đã bám đuôi tàu M/T Queen Seagull của Philippines chở 147 hành khách trong suốt 1 tiếng. Thị trưởng thị trấn Kalayaan ông Eugenio Bito-onon cho biết tàu chiến Trung Quốc xuất hiện từ phía đông bãi đá ngầm Ayungin (tức bãi Cỏ Mây) rồi bám đuôi đồng thời rọi đèn pha với công suất cực mạnh vào tàu M/T Queen Seagull. Khoảng cách giữa hai tàu chỉ là 50 m. Tàu chiến Trung Quốc chỉ dừng lại khi tàu M/T Queen Seagull đi vào bãi Trăng Khuyết thuộc quần đảo Trường Sa.

Trung Quốc đơn phương áp đặt Lệnh cấm đánh bắt cá trên Biển Đông. Lệnh cấm đánh bắt cá này có hiệu lực từ 12 giờ ngày 16/5 đến 12 giờ ngày 1/8/2013. Phạm vi cấm đánh bắt từ 12 độ vĩ Bắc đến khu vực giao giữa tỉnh Phúc Kiến và tỉnh Quảng Đông. Từ năm 1999 đến

nay, năm nào Trung Quốc đều đơn phương ra lệnh đánh bắt cá vào mùa hè ở khu vực Biển Đông mà nước này tự nhận thuộc chủ quyền của mình.

Trung Quốc đưa tàu ngư chính ra Trường Sa. Ngày 18/5, tàu Ngư chính 311 của Trung Quốc chính thức gia nhập đội tàu cá 32 chiếc đang hoạt động trái phép tại Trường Sa với danh nghĩa “bảo vệ ngư dân”. Yuzheng 311 có trọng tải hơn 4.000 tấn là một trong những tàu ngư chính lớn nhất của Trung Quốc, được chuyển đổi từ tàu hải quân lớp Dalang.

Đài Loan sẽ trừng phạt Philippines vì xin lỗi chưa thỏa đáng. Trong cuộc họp báo hôm 15/5 sau khi ông Mã Anh Cửu tổ chức một cuộc họp của Hội đồng An ninh Quốc gia, phát ngôn viên của ông Mã, bà Garfie Li cho biết “Lãnh đạo Mã đã rất không hài lòng với phản ứng của Philippines.” Đài Loan đã quyết định đình chỉ ngay lập tức hoạt động nhập khẩu lao động của Philippines, đồng thời triệu hồi Trưởng đại diện Đài Loan tại Manila và tạm trục xuất Trưởng đại

diện của Philippines ở Đài Bắc về nước. Trước đó ngày 11/5, ông Mã đưa ra tối hậu thư 72 giờ đồng hồ, yêu cầu Philippines xin lỗi vụ lính tuần duyên nước này bắn chết một ngư dân Đài Loan hôm 9/5, bồi thường cho gia đình nạn nhân, điều tra vụ việc, trừng phạt những người liên quan, và bắt đầu đàm phán về thỏa thuận ngư nghiệp giữa hai nước. **Ngày 16/5**, phát ngôn viên Garfie Li cho biết Đài Loan sẽ tiếp tục tiến hành các biện pháp trừng phạt đối với Philippines cho đến khi các yêu cầu của Đài Loan được đáp ứng đầy đủ.

Tin tặc Đài Loan, Philippines mở “chiến tranh mạng”. Trong một tuyên bố, người phát ngôn Nội các Chính quyền Đài Loan Cheng Li-wun cho biết nhiều website của chính quyền và công ty tư nhân ở hòn đảo này đã bị tấn công bởi các tin tặc, dường như bắt nguồn từ Philippines. Vụ việc này cũng khơi mào cho các cuộc tấn công do các “cư dân mạng” của Đài Loan phát động nhằm làm tê liệt dịch vụ Internet của Chính phủ và các cơ quan công quyền của Philippines.

Đài Loan tiến hành tập trận trên Biển Đông. Ngày 16/5, hải quân và cơ quan tuần duyên của Đài Loan đã tổ chức cuộc tập trận ở eo biển Bashi gần vùng biển Philippines. Tham gia cuộc tập trận gồm có một tàu khu trục lớp Kidd và tàu hộ tống lớp Lafayette cùng 4 tàu tuần duyên, 2 chiến đấu cơ Mirage 2000-5 và 1 trực thăng chống tàu ngầm loại S-70C. Cuộc tập trận dựa trên tình huống giả định là tìm kiếm và cứu hộ ngư dân bị rơi xuống biển.

+ *Việt Nam:*

Việt Nam phản đối Lệnh cấm đánh bắt cá đơn phương của Trung Quốc ở Biển Đông.

Ngày 15/5/2013, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam Lương Thanh Nghị tuyên bố: “Việc Trung Quốc đơn phương thi hành Lệnh cấm đánh bắt cá ở Biển Đông với phạm vi bao gồm cả một số vùng biển của Việt Nam là vi phạm chủ quyền của Việt Nam đối với quần đảo Hoàng Sa. Việt Nam phản đối và coi quyết định đơn phương nói trên của Trung Quốc là vô giá trị.”

+ *Philippines:*

Philippines kêu gọi Đài Loan bình tĩnh. Tổng thống Benigno Aquino hôm 13/5 kêu gọi Đài Loan bình tĩnh giải quyết sự việc ngư dân bị bắn chết trong một cuộc đối đầu với lực lượng bảo vệ bờ biển Philippines, “Tôi nghĩ cần phải xử lý vụ việc trên cơ sở bình tĩnh vì quyền lợi của cả 2 bên.” Ông Aquino cho biết, đại sứ quán Philippines đã đàm phán với các quan chức của cơ quan ngoại giao Đài Loan và đảm bảo sẽ điều tra sự việc.

Philippines xin lỗi Đài Loan về vụ bắn chết 1 ngư dân. Đại sứ của Philippines tại Đài Bắc, ông Antonio Basilio hôm 14/5 cho biết Chính phủ Philippines sẽ cử một đặc phái viên tới Đài Bắc để chia buồn với gia đình ngư dân 65 tuổi Hung Shih-cheng, “Chủ tịch Văn phòng Văn hóa và Kinh tế Manila (MECO) Amadeo Perez sẽ chuyển lời xin lỗi của nhân dân Philippines tới người dân Đài Loan và gia đình ông Hung Shih-cheng về nỗi đau này, đồng thời

Philippines sẽ cung cấp 'hỗ trợ tài chính' cho gia đình nạn nhân.”

Nhà hàng, siêu thị Đài Loan tẩy chay người Philippines. Ông Amadito Perez, chủ tịch Văn phòng Kinh tế và văn hóa Philippines (MECO) tại Đài Bắc, cho biết hàng loạt nhà hàng và siêu thị ở Đài Loan đang tẩy chay người Philippines. Sự thù địch đặc biệt trở nên nghiêm trọng ở thành phố Cao Hùng, quê nhà của ngư dân Đài Loan bị bắn chết. Ông Perez đã khuyến cáo công dân Philippines sống ở Đài Loan chỉ ra khỏi nhà khi thật cần thiết, mua đồ ăn thức uống tại các khu chợ, “Tình hình đang rất căng thẳng. Tôi khuyên họ phải giữ bình tĩnh và không phản ứng lại bất kỳ hành vi khiêu khích nào.”

Philippines phủ nhận cáo buộc bắn chết người của Đài Loan. Phát biểu tại một cuộc họp báo ở Manila, Bà Chen Wen-chi, người đứng đầu nhóm điều tra của Đài Loan về vụ việc hôm 9/5, cho biết “Các bằng chứng rõ ràng cho thấy cơ quan thực thi pháp luật Philippines đã cố ý bắn đội ngư dân của tàu Guang Ta Hsin 28.” Tuy nhiên phát ngôn viên của Tổng thống Benigno Aquino ông Ricky Carandang hôm 18/5 đã bác bỏ các cáo buộc giết người, “Cuộc

điều tra vẫn đang tiến hành, vì vậy nên tránh đưa ra bất kỳ tuyên bố sớm có xu hướng gây nhầm lẫn các vấn đề và gây kích động.”

+ *Singapore:*

Bộ trưởng Quốc phòng Singapore: Cần nhiều kênh đối thoại, hợp tác biển. Ngày 14/5, Hội nghị và triển lãm quốc phòng biển quốc tế ở châu Á lần thứ chín đã khai mạc tại Trung tâm triển lãm Changi (Singapore). Trong bài phát biểu khai mạc, Bộ trưởng Quốc phòng Singapore Ng Eng Hen cảnh báo nguy cơ trên biển ở Đông Nam Á. Trong bối cảnh như vậy, để tránh “những tính toán sai lầm” cần có “tiếp cận hợp tác” giữa các quốc gia. Ông Ng Eng Hen cũng đặc biệt nhấn mạnh nguy cơ từ tranh chấp biển Đông. “Bất đồng giữa các bên cần được giải quyết một cách hòa bình và theo luật pháp quốc tế.” Các bên “cần kiềm chế tối đa” để tránh làm căng thẳng leo thang và dẫn đến đối đầu vũ trang.

+ *Indonesia:*

Indonesia đề xuất lập hiệp ước ngăn xung đột ở Châu Á. Ngày 16/5, phát biểu tại Trung tâm nghiên cứu quốc tế và chiến lược ở Washington,

Ngoại trưởng Indonesia kêu gọi một hiệp ước mới cho Châu Á để giúp xây dựng lòng tin và cảnh báo về nguy cơ xung đột tại một khu vực thay đổi nhanh chóng nếu các căng thẳng gia tăng. Hiệp ước mới sẽ giúp chấm dứt “vòng căng thẳng luẩn quẩn” tại Châu Á và thúc đẩy lòng tin để đưa các nước xích lại gần nhau nhằm đạt được các mục tiêu của mỗi nước. Theo ông Natalegawa, “Hiệp ước hữu nghị và hợp tác Ấn Độ-Thái Bình Dương mở rộng” có thể tồn tại song song với mô hình Hiệp ước hữu nghị và hợp tác của khối ASEAN, vốn cấm sử dụng vũ lực trong việc giải quyết các tranh chấp ở Đông Nam Á.

+ *Thái Lan:*

Quan điểm của Thái Lan về Biển Đông. Hội đồng An ninh Quốc gia Thái Lan hôm 16/5 tổ chức hội thảo khoa học với chủ đề “Thái độ và chiến lược về an ninh của Thái Lan đối với tình hình Biển Đông”. Phát biểu khai mạc, Trung tướng Paradorn, Tổng Thư ký Hội đồng An ninh Quốc gia Thái Lan nói, nhấn mạnh với tư cách là nước điều phối quan hệ giữa ASEAN và Trung Quốc, Thái Lan cần phải tăng cường tìm hiểu về vấn đề Biển Đông, vì lợi ích của đất nước; đồng thời phải cân nhắc tới các mối quan hệ quốc tế. Điều quan trọng, Thái Lan phải thể hiện lập trường về vấn đề Biển Đông trước cộng đồng quốc tế, dựa trên cơ sở luật pháp, quan hệ quốc tế và sự hợp tác quân sự.

+ *Nga-Ấn:*

Nga-Ấn đầu tư mạnh vào dầu khí trên Biển Đông. Ngày 15/5, Giám đốc điều hành Tập đoàn dầu khí quốc doanh Rosneft của Nga ông Igor Sechin cho biết, Rosneft đã cam kết đầu tư khoảng 100 triệu USD cho hoạt động thăm dò địa chất cũng như khai thác dầu tại Việt Nam, “Năm nay chúng tôi sẽ dành khoảng 27 triệu USD cho thăm dò địa chất trong khi tổng vốn đầu tư cho cả thăm dò địa chất và khai thác là 100 triệu USD.” **Ấn Độ** cũng đang có kế hoạch 145,94 triệu USD vào lĩnh vực khí đốt tại Biển Đông. Hoạt động đầu tư của Ấn Độ nhằm tăng cổ phần nắm giữ của OVL, trong liên doanh khai thác dầu khí tại lô 06.1 Nam Côn Sơn trong vùng biển ngoài khơi phía nam của Việt Nam. Tại liên doanh này, OVL sở hữu 45% cổ phần, BP (British Petroleum) sở hữu 35% và PVN sở hữu 20% cổ phần còn lại.

+ *Mỹ:*

Mỹ lên tiếng vụ Philippines bắn tàu cá Đài Loan. Tại cuộc họp báo ngày 13/5, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ Jen Psaki cho biết,

“Chúng tôi lấy làm tiếc về cái chết bi thảm của một chủ tàu cá Đài Loan trong một cuộc đối đầu trên biển với một tàu tuần tra của Philippines hôm 9/5. Mỹ đã liên lạc với cả chính phủ Philippines và các nhà chức trách Đài Loan liên quan đến vụ việc này. Và chúng tôi hoan nghênh cam kết của chính phủ Philippines để tiến hành một cuộc điều tra toàn diện và minh bạch.” Người phát ngôn Psaki kêu gọi tất cả các bên trong bất cứ hoàn cảnh nào phải bảo đảm an toàn trên biển và kiềm chế các hành động khiêu khích. **Ngày 15/5**, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ Patrick Ventrell cho biết, Mỹ đang hỏi thúc Philippines và Đài Loan áp dụng các biện pháp phù hợp để làm sáng tỏ những bất đồng và tránh tái diễn những sự kiện bi thảm tương tự.

Quan hệ các nước

Nhật - Brunei tăng cường hợp tác an ninh biển. Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe và Quốc vương Brunei Hassanal Bolkiah ngày 13/5 nhất trí tăng cường đối thoại chính trị ở nhiều cấp trong các lĩnh vực như năng lượng, tự do hàng hải và an ninh biển. Thủ tướng Abe cho biết Nhật Bản sẽ nỗ lực để hướng tới thành công của các hoạt động đa phương trong khuôn khổ Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN cộng được tổ chức ở Brunei vào tháng 6.

Việt, Mỹ chủ trì tập huấn đa phương trên biển. Cục Cảnh sát biển Việt Nam và Bộ Ngoại giao Mỹ hôm 13/5 tổ chức khoá tập huấn đa phương nhằm cải thiện năng lực thực thi pháp luật và phối hợp trên biển cho các đại diện Việt Nam, Thái Lan, Malaysia và Campuchia. Trong khoá học hai tuần, các giảng viên và học viên sẽ trao đổi các nghiệp vụ tác chiến trong việc phát hiện và ngăn chặn các hoạt động tội phạm diễn ra trên biển trong khu vực.

EU ủng hộ ASEAN giải quyết hòa bình tranh chấp Biển Đông. Bộ Ngoại giao Philippines hôm 17/5 cho biết trong cuộc họp giữa các quan

chức cấp cao của ASEAN và Liên minh châu Âu (EU) diễn ra tại TP. Hồ Chí Minh hôm 14-15/5, EU tái khẳng định ủng hộ “việc giải quyết hòa bình các tranh chấp ở Biển Đông phù hợp với luật pháp quốc tế, trong đó có Công ước Liên hiệp quốc về Luật Biển (UNCLOS).” Bên cạnh đó, EU cũng nhấn mạnh lợi ích của khối đối với hòa bình, an ninh biển, ổn định, tự do hàng hải và thương mại không bị cản trở trên Biển Đông, đồng thời kêu gọi “các bên liên quan làm rõ yêu sách chủ quyền của mình trên cơ sở UNCLOS”.

Tàu Hải quân của Thái Lan thăm hữu nghị Việt Nam. Tư lệnh Hạm đội Tuần tra Biển sâu thuộc Vùng 2 Hải quân Thái Lan, Phó Đô đốc Sompop Suvittayalangkarn, cho biết một tàu tuần tra Hải quân HTMS Narathiwat, đã rời căn cứ ở tỉnh Songkhla, miền Nam Thái Lan, hôm 15/5 và dự kiến tới Thành phố Hồ Chí Minh ngày 17/5. Ông Sompop cho biết mục đích chuyến thăm Việt Nam của tàu HTMS Narathiwat nhằm tăng cường quan hệ quân sự giữa hải quân hai nước.

Phân tích và đánh giá

“Tranh chấp Biển Đông, ai nắm chìa khóa trong tay?” của *Muhammad Aslam Khan Niazi*. Thế tiến thoái lưỡng nan về an ninh tại Biển Đông không chỉ phức tạp mà còn có tính thách thức. Sau khi xem xét dưới mọi góc độ thì Mỹ và Trung Quốc là hai cường quốc có vai trò quyết định số phận của vấn đề Biển Đông. Trung Quốc, quốc gia có tiềm lực quân sự hùng mạnh nhất tại khu vực, luôn có xu hướng sử dụng vũ lực để răn đe các nước láng giềng thông qua chính sách cứng rắn nếu không muốn nói là hiếu chiến của họ. Đây là chính sách xuất phát từ sự yếu kém chính trị trong nước của Trung Quốc, một khía cạnh mà không phải lúc nào phương Tây cũng lưu tâm đến. Một nhà phân tích đã đưa ra những nhận xét rất thực tế: Một thập kỷ tới hoặc thậm chí trong khoảng thời gian dài hơn nữa, tương lai của Trung Quốc sẽ bị chi phối giữa nỗi lo sợ về một cuộc cách mạng và hy vọng về một cuộc cải cách chính trị. Vì thế, cách mà Trung Quốc sử dụng để duy trì sự ổn định

nội bộ là lợi dụng tầm quan trọng địa chính trị tại Biển Đông như một công cụ xoa dịu hiệu quả. Một vị giáo sư Trung Quốc đã đưa ra một câu hỏi rất lý thú, “Nếu Trung Quốc không có tư duy thời Chiến tranh Lạnh, vậy tại sao nước này lại coi Mỹ như là nguy cơ lớn nhất của họ? Nếu Mỹ không giữ trong đầu mình tư duy thời Chiến tranh Lạnh, tại sao nước này lại triển khai nhiều quân đến Châu Á như vậy?” Đây là những nhân tố cản trở quá trình hòa giải, đàm phán và xây dựng lòng tin của hai nước tại Biển Đông cũng như Biển Hoa Đông. Do đó, người ta hy vọng rằng trong thời gian tới, giới lãnh đạo mới của Trung Quốc và Mỹ sẽ giải quyết triệt để vấn đề này.

“Chính sách biển của Trung Quốc: Các nước liên quan có thể trông đợi gì?” của *Christian Le Mière*.

Chúng ta có thể nhận thấy một vài khía cạnh tích cực trong những thay đổi chính sách biển gần đây của Trung Quốc. *Thứ nhất*, nó giúp Trung Quốc có một bộ máy bờ công kênh hơn để có thể đối thoại và phối hợp với những cơ quan an ninh biển của các nước khác trong khu vực. Trước đây, khi xảy ra một sự cố nào đó, các quan chức của Tokyo, Hà Nội và Manila không biết họ sẽ phải liên hệ với cơ quan nào trong một loạt các cơ quan phụ trách hải sự của Trung Quốc, chính quyền địa phương hay trung ương

để giải quyết. Bây giờ, với một cơ quan chỉ đạo thống nhất, chúng ta sẽ biết liên hệ với ai để có thể đảm bảo rằng những mâu thuẫn sẽ không bị đẩy lên cao. Thứ hai, từ giờ Trung Quốc sẽ không thể nói rằng nước này không kiểm soát được chính sách biển của họ. Trước đây, với sự chòng chẹo giữa các cơ quan khác nhau, thuộc chính phủ và địa phương tham gia vào việc quản lý và khai thác các vùng biển, Bắc Kinh có thể lập luận rằng sự cạnh tranh giữa các cơ quan này khiến chính quyền trung ương rất khó quản lý. Hiện giờ, với chỉ một cơ quan an ninh biển chính nằm dưới sự quản lý của Bộ Đất đai và Tài nguyên, thì chính phủ trung ương sẽ phải chịu hoàn toàn trách nhiệm với những vụ việc xảy ra ở các vùng biển gần nước này. Chính sách hướng trở lại các vùng biển yêu sách của Trung Quốc không hẳn là một động thái mang tính hung hăng và quyết đoán. Trong bối cảnh tình hình quốc nội tương đối ổn định, lợi ích của Trung Quốc ở nước ngoài đang gia tăng, phụ thuộc nhiều hơn vào việc bảo đảm các tuyến vận chuyển để thực hiện mục tiêu tăng trưởng kinh tế dựa vào xuất khẩu, Bắc Kinh đã nhận ra tầm quan trọng của biển và hiện tại nước này đang tích cực củng cố lực lượng hải quân và các cơ quan quản lý biển. Động thái đó chắc chắn sẽ khiến các quốc gia láng giềng của Trung Quốc lo ngại, nhưng việc nước này tăng cường sức mạnh cũng có thể đem lại những kết quả có lợi. Với việc luôn mong muốn duy trì tuyến vận tải biển an toàn, Bắc Kinh có thể sẽ có đóng góp tích cực trong việc bảo đảm tự do hàng hải và bảo vệ các tuyến đường biển quốc tế. Việc

Trung Quốc hướng trở lại biển là điều không thể tránh khỏi, do đó các quốc gia có cạnh tranh với Trung Quốc cần định hướng sự thay đổi này để đạt được kết quả tích cực. Bắc Kinh dường như luôn tránh các xung đột lớn trong gần 35 năm qua, và sẽ tiếp tục làm như vậy trong tương lai sắp tới. Khuyến khích Bắc Kinh tuân thủ các quy tắc được quy định trong luật pháp quốc tế hiện hành, có thể giúp hình thành một lực lượng hải quân Trung Quốc hùng mạnh nhưng đồng thời đóng góp cho hòa bình khu vực, chia sẻ trách nhiệm duy trì hệ thống thương mại và giao thương trên biển, có lẽ là điều nên làm.

“Lợi ích của Ấn Độ ở Biển Đông: Tự do lưu thông trên biển” của *Darshana M. Baruah*. Tuyến Giao thương trên biển (SLOCs) đi qua Biển Đông có tầm quan trọng sống còn đối với tất cả các quốc gia Châu Á trong đó có Ấn Độ. Theo học thuyết biển của Ấn Độ, “Xét yếu tố các quốc gia phụ thuộc nhiều vào vùng biển cho hoạt động thương mại, việc bảo vệ SLOCs là một nhiệm vụ quan trọng của Ấn Độ”. Rắc rối chính trị ở Biển Đông chắc chắn sẽ thu hút sự chú ý của Ấn Độ vì điều này ảnh hưởng tới

quyền lợi của Ấn Độ trong việc tự do lưu thông trên biển. Ấn Độ luôn thể hiện lập trường của mình về việc tiếp cận không gián đoạn trên vùng biển quốc tế và SLOCs bởi 55% hoạt động quá cảnh thương mại nước này đều phải đi qua Biển Đông. Bên cạnh đó, Ấn Độ cũng có nhiều tài sản kinh tế tại Việt Nam, do đó tự do lưu thông trong vùng biển này lại càng quan trọng. Mối quan tâm ngày càng tăng của New Delhi đối với duy trì hòa bình và ổn định trên SLOCs được lên tiếng tại hội nghị thượng đỉnh Ấn Độ-ASEAN vào tháng 12/2012. Trong bài diễn văn khai mạc, Thủ tướng Manmohan Singh tuyên bố: “Như các quốc gia biển, Ấn Độ và các nước ASEAN cần tăng cường hợp tác an ninh, an toàn và tự do trên biển, giải quyết bằng hòa bình các tranh chấp trên biển theo luật pháp quốc tế”. Nỗ lực áp đặt luật quốc gia lên vùng biển quốc tế của Trung Quốc là động thái đáng báo động đối với cộng đồng quốc tế. Bộ trưởng Quốc phòng Ấn Độ A.K Antony đã nhấn mạnh sự cần thiết của việc tuân thủ luật pháp quốc tế tại đối thoại Shangri-La năm 2012, “Giống như quyền tự do cá nhân, quyền tự do trên biển chỉ được thực hiện đầy đủ khi các nước lớn và nhỏ sẵn sàng tuân thủ pháp luật và các nguyên tắc đã được thừa nhận”. Quan điểm của Ấn Độ ở Biển Đông rất rõ ràng: Không cản trở quyền tự do đi lại trên biển. Việc không tôn trọng các quy tắc quốc tế ở vùng biển này sẽ làm leo thang căng thẳng, gây bất lợi đối với tự do hàng hải. Ấn Độ sẽ tăng cường hợp tác hơn nữa với các quốc gia quan trọng trong ASEAN và các cường quốc khác

cùng chia sẻ mối quan tâm của nước này trong việc bảo vệ nguyên tắc tự do lưu thông trên biển.

“Chiến tranh Trung-Mỹ không nổ ra trên Biển Đông?” của *Carlyle A. Thayer*. Trước khi chính thức công bố chính sách “xoay trục” sang Châu Á-Thái Bình Dương, Mỹ đã tiến hành các bước tăng cường sức mạnh quân sự tại khu vực. Các bước này bao gồm: triển khai tàu ngầm tấn công hạt nhân tới khu vực; đàm phán với Úc về việc đưa thủy quân lục chiến luân phiên đồn trú tại Darwin. Mỹ đã triển khai các tàu tác chiến gần tới Singapore và đang đàm phán các thỏa thuận mới để mở rộng triển khai quân sự tại Philippines. Tuy nhiên, những động thái trên của Mỹ không báo trước viễn cảnh xung đột vũ trang Trung-Mỹ. Trong khi Hải quân Trung Quốc ngày càng trở nên quyết đoán trong các tranh chấp biển đảo với các quốc gia láng giềng trên Biển Đông, Mỹ có vẻ tránh bị lôi kéo và mắc kẹt trong các cuộc tranh chấp nói trên. Xung đột vũ trang Trung-Mỹ ở Biển Đông là hầu như không thể xảy ra. Một kịch bản khác có nhiều khả năng hơn là hai nước sẽ đạt được thỏa thuận cho phép hai bên hợp tác, duy trì an ninh trên biển Đông.

Chính quyền Obama đã nhiều lần nhấn mạnh, chính sách tái cân bằng ở Châu Á của Mỹ không nhằm kiềm chế Trung Quốc. Tuy nhiên, dựa trên những đánh giá về các tương tác quân sự trong quá khứ của Trung Quốc và Mỹ, có thể thấy rằng hai nước khó lòng đạt được một thỏa thuận song phương về hợp tác cùng quản lý an ninh ở Biển Đông. Lý do là tình trạng không tin tưởng lẫn nhau vốn đã tồn tại từ lâu có dấu hiệu ngày càng trở nên sâu sắc. Do đó, kịch bản thứ 3 có nhiều khả năng xảy ra hơn cả là Mỹ và Trung Quốc sẽ đồng thời duy trì quan hệ hợp tác và đối đầu. Trong kịch bản này, Trung Quốc và Mỹ sẽ có các chiến lược và hành động riêng để đảm bảo lợi ích của họ trong khu vực thông qua các tổ chức đa phương như Hội nghị Thượng đỉnh Đông Á, Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN (cộng) và Diễn đàn Biển ASEAN mở rộng. Tuy nhiên, Trung-Mỹ vẫn chia sẻ với nhau các mối quan tâm chung. Bất chấp những rào cản cố hữu trong quan hệ, Trung Quốc và Mỹ vẫn tiếp tục gắn bó với nhau. Liên lạc quân sự trong trường hợp này đóng vai trò rất quan trọng bởi nếu không có những tương tác như vậy, nguy cơ mất lòng tin giữa quân đội hai nước có khả năng vượt tầm kiểm soát, tác động tiêu cực tới quan hệ song phương nói chung. Tóm lại, Trung Quốc và Mỹ sẽ nỗ lực duy trì quan hệ hợp tác - đối đầu ở Biển Đông hơn là sa vào kịch bản xấu nhất là xung đột vũ trang./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp